

YMPÄRISTÖOHJELMA

vuosille 2017-2021

SIPOON SEURAKUNTAYHTYMÄ†

SISÄLLYS

Johdanto	2
Ympäristöohjelman toteutumisen seuranta	3
Ympäristöjärjestelmä Sipoon seurakuntayhtymässä	3
Toiminta ja talous	3
Ympäristökasvatus	4
Jätehuolto	4
Siivous	5
Energia ja rakentaminen	5
Ruoka ja keittiöt	6
Toimistot	6
Hautausmaat ja viheralueet	7
Leiri- ja kurssikeskukset	8
Metsänhoito	8
Liikenne	9
Yhteenveto	10

JOHDANTO

Sipoon seurakuntayhtymän ensimmäinen ympäristöohjelma vuosille 2017-2021 on laadittu vuoden 2016 tehdyn ympäristökatsalmuksen perusteella Ohjelmassa esitellään konkreettisia tavoitteita ja tavoitteiden toteuttamissuunnitelmia vastuuhenkilöineen ja aikatauluineen.

Haluamme liittyä Kirkon ympäristödiplomin käsikirjan esipuheen ajatuksiin arkkipiispa Kari Mäkistä lainaten ”Kirkon arvoja ovat pyhän kunnioittaminen, vastuullisuus, oikeudenmukaisuus ja todellisuus. Vastuullisuuteen ja pyhän kunnioittamiseen kuuluu, että huolehdimme lähimmäisistämme, varjelemme luomakuntaa, käytämme kaikkia luonnonvaroja vastuullisesti ja tavoittelemme kohtuullisuutta elämäntavoissa”.

Yhteinen kirkkoneuvosto on hyväksynyt ympäristöohjelman 6.10.2016.

1. YMPÄRISTÖOHJELMAN TOTEUTUMISEN SEURANTA

Ympäristöohjelman toteutumisesta raportoidaan vuosittaisessa ympäristöselvityksessä. Ympäristöselvityksessä seurataan sovittuja indikaattoreita ja asetettujen tavoitteiden toteutumista.

Sovitut indikaattorit ovat seuraavat:

- sähkön-, veden- ja lämmönkulutus
- paperinkulutus
- polttoaineen kulutus

Vastuuhenkilöinä toimivat kiinteistöpäällikkö ja ympäristövastaavat.

2. YMPÄRISTÖJÄRJESTELMÄ SIPOON SEURAKUNTAYHTYMÄSSÄ

Seurakunnissa laaditaan tarpeen mukaan seurakunta- tai työalakohtaisia tarkentavia suunnitelmia ympäristötavoitteiden saavuttamiseksi.

Seurakuntayhtymässä suoritetaan omatoiminen väliauditointi vuonna 2019. Ympäristöasennekysely järjestetään vuonna 2019 väliauditoinnin yhteydessä.

Vastuuhenkilöinä toimivat ympäristövastaavat ja kirkkoherrat.

3. TOIMINTA JA TALOUS

Ympäristöasiat ja -kasvatus otetaan painopisteeksi toiminta- ja taloussuunnitelmaan vähintään yhtenä vuonna vuosien 2017–2021 välisenä aikana.

Hiililaskuri otetaan käyttöön heti kun saadaan kirkkohallitukselta uusi parannettu versio.

Kaikkiin hankintojen tarjouspyyntöihin otetaan mukaan ympäristö- tai sosiaalisen vastuun kriteereitä ja varmistetaan ostopalveluna hankittavien tuotteiden ympäristöominaisuudet. Ympäristönäkökulma huomioidaan myös kilpailutusrajan alittavissa hankinnoissa.

Vastuuhenkilöinä toimivat kirkkoherrat, talouspäällikkö, kiinteistöpäällikkö, ympäristövastaavat ja kaikki työalavastaavat.

4. YMPÄRISTÖKASVATUS

Ympäristökasvatusta jatketaan kaikilla tasoilla. Seurakunnissa laaditaan ympäristökasvatussuunnitelmat vuosina 2017–2018. Jokainen työala laatii oman ympäristöohjelman ja sisällyttää sen osaksi toimintasuunnitelmaa. Sen toteutumista seurataan toimintakertomuksissa.

Vastuuhenkilöinä toimivat kirkkoherrat ja ympäristövastaavat.

5. JÄTEHUOLTO

Jätteiden lajittelua seurakuntayhtymän kiinteistöissä ja hautausmaalla tehostetaan valistuksen avulla, parantamalla lajitteluohjeita ja tarjoamalla paremmat lajittelumahdollisuudet. Sekajätteen määrää vähennetään jatkuvasti lajittelua parantamalla ja kestävä kehityksen mukaisilla valinnoilla.

Jätehuoltosuunnitelmissa olevia kehitysehdotuksia toteutetaan aina, kun se on taloudelliset näkökulmat ja henkilöstöressurit huomioon ottaen kannattavaa. Vuonna 2018 valmistuvaan Söderkullan kirkkoon laaditaan jätehuoltosuunnitelma vuonna 2017.

Pappilaan rakennetaan jätekatos vuonna 2019.

Kukkalaitteista ja hautakynttilöistä syntyvän kompostointiin kelpaamattoman jätteen määrää pyritään vähentämään tiedotuksen ja kaupan alan yhteistyön avulla. Hautausmaalla kompostointia tehostetaan.

Vastuuhenkilöinä toimivat kiinteistöpäällikkö, suntio, seurakuntamestari, kiinteistönhoitaja, hautausmaan hoitaja ja ympäristövastaavat.

6. SIIVOUS

Siivouksen ympäristöselvitystä täydennetään vuosina 2018–2019. Selvityksessä kuvataan puhtaustason määrittely, tilojen suunnittelu, puhdistusmenetelmien ja -aineiden valinta, käytetyt siivousaineet ja annostelu, siivousyritysten valintaperusteet ja siivoojien koulutus. Myös ulkoalueiden siivoukseen kiinnitetään huomiota.

Söderkullan kirkon siivoussuunnitelma tehdään vuonna 2017.

Vastuuhenkilöinä toimivat talouspäällikkö ja kiinteistöpäällikkö.

7. ENERGIA JA RAKENTAMINEN

Söderkullan kirkko toteutetaan ekologisena rakentamisena; maalämpö, maajäähdytys, aurinkopaneelit, valaistus liiketunnistimilla, kulutuksen seuranta reaaliajassa. Söderkullan kirkon piha-alueelle suunnitellaan eteläsivulle lehtipuita varjostamaan kesällä sisätiloja, helppohoitoisia maanpeitekasveja sekä huomioidaan piha-alueella lumen läjitysmaat. Paikoitusalueella huomioidaan sähköautojen latauspisteet.

Siirrytään käyttämään uusiutuvaa energiaa, kuten aurinko- tai tuulivoimaa niin monissa kiinteistöissä kuin mahdollista.

Otetaan käyttöön huoltokirja, jolla varmistetaan jatkuvan ylläpitohuollon tehtävien ajantasaisen ja asianmukaisen suorittamisen sekä kulutusten seuranta myös pitkällä aikavälillä. Huoltokirja otetaan käyttöön vuonna 2018 Söderkullan kirkon rakentamisen yhteydessä.

Energiankulutusta (sähkön, lämmön) ja veden kulutusta vähennetään 7 % vuoden 2016 tasosta vuoteen 2021 mennessä.

Tehdään Motiva energiakatselmukset; Sipoon kirkko, seurakuntatalo ja seurakuntien virastotalo Kirkonkylässä, Valon kappeli ja hautausmaan huoltorakennus vuosina 2019–2021.

Vanhan kirkon paikoitusalueen, Pappilan paikoitusalueen sekä Sipoon kirkon paikoitusalueen päällysteen muuttaminen sirotepintaiseksi asfaltiksi selvitetään vuonna 2020 ja toteuttaminen tehdään investointiohjelman mukaisesti.

Vastuuhenkilöinä toimivat kirkkoherrat ja kiinteistöpäällikkö.

8. RUOKA JA KEITTIÖT

Ravintosuosittelusten mukaisia ravitsemustottumuksia edistetään niin ruokalistojen suunnittelulla kuin valistuksellakin.

Kokoustarjoilujen luonne muutetaan ympäristöystävälliseksi, lähi-, luomu- ja kasvisruokaa suosiviksi käyttämällä erilaisia vaihtoehtoja.

Vuosina 2017–2021 edistetään reilun kaupan, luomu- ja lähiruoka-tuotteiden käyttöä.

Tuetaan seurakuntia ryhtymään Reilun kaupan -seurakunniksi. Tavoitteena on Reilun kaupan seurakuntayhtymä vuonna 2017.

Vastuuhenkilöinä toimivat kirkkoherrat, ympäristövastaavat ja emännät.

9. TOIMISTOT

Paperin kulutusta vähennetään 10 % vuoteen 2021 mennessä vuoden 2016 tasosta. Neuvostojen esityslistat toimitetaan sähköisinä vuonna

2018 ja valtuuston esityslistat vuoteen 2019 mennessä. Yhteinen kirkkoneuvosto otetaan piloottikohteeksi vuoden 2017 aikana.

Paperijätteen määrää vähennetään siirtymällä sähköiseen asiakirjahallintaan vuonna 2019.

Sähköinen ilmoitustaulu otetaan käyttöön Söderkullan kirkossa vuonna 2018 ja järjestelmät laajennetaan myös muihin kiinteistöihin.

Vastuuhenkilöinä toimivat kirkkoherrat, taluspäällikkö ja kiinteistöpäällikkö.

10. HAUTAUSMAAT JA VIHERALUEET

Hautausmaille tehdään viheralueiden hoitoluokitukset sekä ohjeet vuonna 2017 ja henkilökunta koulutetaan uusien ohjeiden käyttöön.

Perennakasvien osuutta lisätään seurakuntayhtymän hoidossa olevilla haudoilla vuodesta 2017 alkaen.

Rikkaruohonliekittäjän hankkimista selvitetään vuonna 2017.

Puuston kartoitus hautausmaalle, Vanhalle kirkolle, Pappilaan ja Sipoon kirkolle vuonna 2017 ja kartoituksen mukaiset toimenpiteet pannaan täytäntöön 2018–2021.

Yrttitarha kunnostetaan ja lisätään alueelle luonnonmukaisia, tuoksuvia kasveja näkövammaisia varten sekä varustetaan alue kyltillä vuonna 2017, jossa kerrotaan yrttitarhasta ja johon liitetään raamatunlause. Yrttitarhaa hoidetaan ja kasvistoa vahvistetaan vuosina 2018–2021.

Hautausmaan ja varikon jätehuoltoa parannetaan vuodesta 2018 alkaen.

Hautausmaan varikolla parannetaan öljyn, vaarallisten aineiden ja -jätteiden sekä polttoaineiden varastointia vuodesta 2017 alkaen.

Vastuuhenkilöinä toimivat kiinteistöpäällikkö, hautausmaan-hoitaja ja erityisammattimiehet.

11. LEIRI- JA KURSSIKESKUKSET

Leirikeskuksille laaditaan strategia 2020–2021, jossa huomioidaan myös kiinteistöt. Sipoon seurakuntayhtymään laadittiin kiinteistö-strategia 2016, joissa leirikeskukset rajattiin pois omaksi strategiaksi.

Nilsaksen leirikeskuksen osalta selvitetään ympäristöystävälliset lämmitysvaihtoehdot, taloudelliset näkökohdat huomioiden, esim. ilmalämpöpumppujen asennus. Suunnitelmat tehdään vuonna 2017 ja toteutus vuonna 2018 taloudellisten resurssien mukaan.

Papinsaaren vanhat sähköpylväät poistetaan ja kuljetetaan pois kunnan järjestämän Ottokeräyskierron mukana kesällä 2019, samoin vanha moottorin osa ym.

Vastuuhenkilöinä toimivat kirkkoherrat ja kiinteistöpäällikkö.

12. METSÄNHOITO

Metsänhoidossa käytetään luonnon monimuotoisuutta kunnioit-tavia menetelmiä. Haitallisten vieraslajien hävittämistä jatketaan vuosittain Sipoon kunnan ohjeiden mukaisesti.

Nilsaksen ja Papinsaaren metsät osallistuvat WWF:n kampanjaan ”Perintömetsät” vuonna 2017.

Vastuuhenkilöinä toimivat kirkkoherrat ja kiinteistöpäällikkö.

13. LIIKENNE

Kuljetusten, retkien ja matkojen järjestämisessä valitaan hiilijalan jäljeltään paras matkustustapa. Seurakuntia kannustetaan sitoutumaan hiilipäästöjen kompensoimiseen.

Lisätään kiinteistöihin pyörätelineitä vuonna 2017.

Järjestetään taloudellisen ajotavan koulutusta henkilöstölle vuosina 2020–2021.

Vuonna 2018 tehdään kiinteistöissä esteettömyyskartoitus.

Seurakuntayhtymälle hankitaan polkupyöriä yhteiskäyttöön vuoteen 2020 mennessä.

Vastuuhenkilöinä toimivat kirkkoherrat, kiinteistöpäällikkö, ympäristövastaavat ja koko henkilöstö.

Ympäristöasioihin liittyviä ehdotuksia ja parannuksia voi toimittaa Sipoon seurakuntayhtymän ympäristövastaavalle, kiinteistöpäällikkö Timo Yrjöselle 050 337 6536 tai timo.yrjonen@evl.fi.

14. YHTEENVETO

Vuosien 2017–2021 välisenä aikana toteutettavien toimenpiteiden aikataulu:

Toimenpide	2017	2018	2019	2020	2021
Ympäristötiimit	X	X	X	X	X
Ympäristökatselmusraportti ja -ohjelma	X	X	X	X	X
Väliauditointi ja ympäristöasennekarttoitus			X		
Ympäristöasiat painopisteeksi toiminta- ja taloussuunnitelmaan	X	X	X	X	X
Hankintoihin ympäristökriteerit	X	X	X	X	X
Hiililaskurin käyttöönotto				X	X
Seurakuntien ympäristökasvatussuunnitelmat	X	X			
Söderkullan kirkon jätehuoltosuunnitelma	X				
Pappilan jätekatos			X		
Seurakuntalaisten informoiminen kukkalaitteista ja hautakenttilöistä syntyvän jätteen pienentämiseksi	X	X	X	X	X
Jätehuoltosuunnitelmat ja jätehuollon tehostaminen	X	X	X	X	X
Siivouksen ympäristöselvitys		X	X		
Söderkullan kirkon siivoussuunnitelma	X				
Energiakatselmukset			X	X	X
Söderkullan kirkon rakentaminen	X	X			
Energiankulutuksen (sähkö, lämpö) ja veden kulutuksen pienentäminen	X	X	X	X	X
Huoltokirjan käyttöönotto kiinteistöissä		X	X	X	X
Paikoitusalueiden pinnoitteen muutos sirotepintaiseksi asfaltiksi selvitetään			X		
Energiansäästöviikko	X	X	X	X	X

Kokoustarjoilut ympäristöystävällisiksi	X	X	X	X	X
Reilun kaupan, luomu- ja lähiruuan käytön lisääminen	X	X	X	X	X
Reilun kaupan seurakuntayhtymä	X				
Paperinkulutuksen vähentäminen	X	X	X	X	X
Sähköinen asiakirjanhallintajärjestelmä			X		
Sähköiset kokouskäytännöt		X	X		
Sähköinen ilmoitustaulu Söderkullan kirkkoon		X			
Hautausmaiden viheralueluokitukset sekä ohjeet henkilökunnalle	X	X			
Perennojen lisääminen yhtymän hoidossa olevilla haudoille	X	X	X	X	X
Puuston kartoitus Vanha kirkko, Pappila, Sipoon kirkko, hautausmaa	X	X	X	X	X
Yrttitarhan parannustoimenpiteet Hiljaiseksi paikaksi	X	X	X	X	X
Hautausmaan ja varikon jätehuollon uusiminen		X	X		
Hautausmaan varikolla parannetaan öljyn- ja vaarallisten aineiden ja -jätteiden sekä polttoaineiden varastointia	X	X	X	X	X
Leirikeskukseen strategia				X	X
Nilsaksen leirikeskukseen lämmitystavan selvitys ja toteutus	X	X			
Papinsaaren jätehuolto: vanhat sähköpylväät ja moottorin osa poistetaan saarelta			X		
Haitallisten vieraslajien hävittämistä jatketaan vuosittain	X	X	X	X	X
Osallistuva metsäsuunnittelua jatketaan	X	X	X	X	X
Papinsaaren ja Nilsaksen metsät mukaan WWF:n perintömetsäkampanjaan.	X				
Kiinteistöihin lisätään pyörätelineitä	X				
Taloudellisen ajotavan koulutus henkilöstölle				X	X
Esteettömyyskartoitus, Söderkullan kirkko	X				
Esteettömyyskartoitus, muut kiinteistöt			X		
Seurakuntayhtymälle hankitaan polkupyörät	X	X			

SIPOON SUOMALAINEN SEURAKUNTA⁺

SIPOONSUOMALAINENSEURAKUNTA.FI